

Рижак В. О.

ФСП НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Цирфа Г. О., к.і.н., доцент, факультет соціології та права НТУУ «КП».

КІБЕРСКВОТИНГ: СПОСОБИ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

На сьогоднішній день все більше компаній стають жертвами маловідомого, але дуже розповсюдженого явища кіберсквотинг.

Згідно американського Закону (Акту) про захист споживачів від кіберсквотингу (англ. Anticybersquatting Consumer Protection Act) кіберсквотери – особи, що з недобросовісним наміром реєструють домен, який є в вищому ступені подібним до іншої торгівельної марки. Зазвичай, мета цієї діяльності – продаж доменного імені власнику торгівельної марки.[1]

Законодавча та наукова література країн СНД не вміщує інформації ані про сам кіберсквотинг, ані про захист від нього, а отже, проаналізувавши дані, отриманні під час вивчення іноземних джерел, пропоную наступну класифікацію способів захисту від кіберсквотингу:

- Судовий спосіб;
- Реєстраційний спосіб;
- Захисний кіберсквотинг.

Звісно, судова система зможе працювати ефективно лише при умові наявності відповідної законодавчої бази, яка чітко регулює більшість питань, що виникають з приводу певних суспільних відносин.

В Америці це питання регулюється окремим актом, зазначеним вище. Цей акт був створений, щоб припинити практику кіберсквотерів реєструвати кілька сотень доменних імен з наміром продати їх законним власникам марки.

Положення цього акту сприяли вирішенню більшості справ. Наприклад, одна з найбільш відомих справ з цього приводу, де позивачем виступив DaimlerChrysler, виробник автомобілів торгівельної марки Dodge. Торгівельна марка Dodge була зареєстрована в 1939 році. Через деякий час в рекламі цієї марки був вказаний телефонний номер 1-800-4-ADODGE. Оскільки реклама користувалась популярністю, то в 1995 році було прийнято рішення

zareєstrувати домене ім'я 4ADODGE.com, а через рік відповідачі Сусман та Мейдак, (останній в той час відбував покарання в тюрмі), вирішили zareєstrувати домен "foradodge.com" (англійською «for» та цифра 4 звучать однаково, часто цифра 4 використовується для позначення слова «for»). DaimlerChrysler виграли справу.

Позивачами в справах, що стосувалися кіберсквотінгу, були такі відомі компанії, як COCA-COLA COMPANY; McDonald's Corporation; Pepsico, Inc.; The Washington Post Company та ін.

Також, треба зазначити, що американські закони в цій сфері удосконалюються. Наприклад, після довгих судових тяжб між Virtual Works, Inc. та Volkswagen of America, Inc. через доменне ім'я "vw.net" (яке zareєstrувало Virtual Works, Inc.). четвертий окружний Апеляційний суд створив вимогу загального права відносно того, що кіберсквотер має мати недобросовісний намір, щоб нести відповідальність. В результаті, Volkswagen of America, Inc. виграв справу, і ця вимога була продубльована в Законі про захист споживачів від кіберсквотінгу. Відтоді реєстрація доменного ім'я, схожого на торгівельну марку, сама по собі не є правопорушенням, а отже і не є кіберсквотінгом – тільки якщо це доменне ім'я не було zareєстровано з недобросовісним наміром продати його власнику марки.

В Україні також існує судова практика вирішення питань стосовно кіберсквотінгу. Найгучнішою була справа Гугл Інк проти ТОВ «ГОУ ОГЛУ».

«Компанія Гугл Інк звернувся до суду з позовом до ТОВ «ГОУ ОГЛЕ» та ТОВ «Хостмайстер» про припинення порушення прав інтелектуальної власності на комерційне найменування (а саме використання комерційного найменування «Google» у доменному імені www.google.ua). Позов був задоволений повністю.»[2]

Рішення базувалось на міжнародних правових актах (ст. 8 Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20.03.1883 р.) та ст. 489 ЦК України (Правова охорона комерційного найменування).

Тобто, судовий спосіб захисту від кіберсквотингу в Україні можливий, але національна правова база України не має спеціалізованих актів, що можуть регулювати цю сферу відносин.

На сьогоднішній день, єдиними джерелами норм, які можуть регулювати ці відносини є ЦКУ, а саме книга 4, Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», Закон України "Про телекомунікації".

Реєстраційна форма захисту поширена в Австралії та Канаді. На прикладі Австралії - .au Domain Administration (auDA) Австралійська некомерційна організація, що управляє австралійськими доменами .au при реєстрації доменного ім'я .com.au вимагає дійсного права на цей домен – зареєстроване комерційне ім'я з Австралійським комерційним номером, який був виданий австралійським податковим управлінням.

Звісно, це не захищає від кіберсквотингу в повній мірі, особливо беручи до уваги те, що Австралійський комерційний номер може отримати будь-який громадянин Австралії, який досяг 16-ти річного віку, і використовувати його для реєстрації будь якої кількості доменів. Однак, доменне ім'я повинно мати близький та істотний зв'язок з ім'ям (точне відтворення, аббревіатура, акронім).

В Україні згідно з Регламентом особливостей реєстрації приватних доменних імен другого рівня в домені .UA для отримання домену в зоні .UA потрібне свідоцтво про реєстрацію торгової марки на території України, однак, беручи до увагу судовий процес між Гугл Інк. та «ГОУ ОГЛЕ», процедура реєстрації таких доменних імен недосконала.

Також, до реєстраційної форми захисту можна класифікувати спосіб викладений в статті на урядовому порталі, яка є єдиною згадкою про кіберскотинг в офіційних джерелах України, - реєстрація на національному кириличному домені - .укр. [3] Проаналізувавши цю статтю, можна прийти до двох висновків. По-перше, в правовому просторі кіберсквотинг як правопорушення не існує, а на урядовому порталі є окрема стаття про спосіб захисту від нього. По-друге, спосіб цей не є життєздатним, оскільки кириличні домени в Україні є непоширеними, і ці сайти зможуть бути доступними лише споживачам з українською розкладкою на комп'ютері, що одразу дає відсіч

розвитку торгівельної марки закордоном. Такі торгові марки навряд стануть жертвами кіберсквотерів, оскільки власник такого домену не заплатить їм за схоже домене ім'я.

Захисний кіберсквотинг – це явище, при якому компанія реєструє не тільки домене ім'я для свого сайту, але й кілька подібних, щоб захистити себе від кіберсквотерів. Наприклад, компанія Гугл Інк зареєструвала багато доменних імен, подібних до її основного (google.com, gooogle.com та ін.).

Однак, треба зазначити, що, звісно, всі подібні домени зареєструвати неможливо.

Виходячи з усього вищевказаного можна зробити висновок, що кіберсквотинг – достатньо новий, вид правопорушення, який швидко розвивається. Щоб забезпечити можливість ефективного захисту від нього, треба, зокрема в Україні, удосконалити правову базу.

Грунтуючись на цьому та вищевикладеному матеріалі, та враховуючи, що кіберсквотинг є основною причиною майже всіх доменних спорів, пропоную створити нормативний акт, який повинен містити визначення кіберсквотингу, його ознаки і особливості, класифікацію цього правопорушення, відповідальність за нього та порядок вирішення судових спорів.

Список використаних джерел:

1. Anticybersquatting Consumer Protection Act [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://cyber.law.harvard.edu/property00/domain/legislation.html>

2. Рішення господарського суду м. Києва по справі № 12/25 від 03.02.09 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/3218041>

3. Щоб не стати жертвою кіберсквотингу, власники ТМ мають скористатися пріоритетною реєстрацією в домені .УКР – Урядовий Портал [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/news_article?art_id=246819391&cat_id=244276429